

Foto: Magnus Nyman

2025-09-02 08:30 CEST

MSB:s utvärdering av afrikansk svinpest-utbrottet är klar

MSB är nu klara med utvärderingen av hanteringen av afrikansk svinpest-utbrottet i Västmanland 2023. Utvärderingen visar en effektiv bekämpning av smittan samtidigt som smittbekämpningens negativa konsekvenser på samhället har varit omfattande.

I september 2023 bekräftades afrikansk svinpest för första gången i Sverige efter att en jägare i Fagersta rapporterat om döda och sjuka vildsvin. Sjukdomen smittar inte människor men kan leda till stora ekonomiska förluster och orsaka stora skador på livsmedelsproduktionen. Efter att

utbrottet upptäcktes så infördes en smittad zon med strikta restriktioner, inklusive jaktförbud och avspärning av drabbade skogsområden. Hela eller stora delar av några kommuner omfattades av de strikta restriktionerna. Hanteringen av utbrottet av afrikansk svinpest kom att involvera ett stort antal aktörer, allt från myndigheter på central, regional och lokal nivå till privata aktörer och frivilliga förstärkningsresurser.

Utbrottet av afrikansk svinpest innebar stora påfrestningar på samhället, i synnerhet för de individer och företag som drabbats. Men utbrottet har också inneburit en möjlighet till lärande om hur denna typ av kriser kan hanteras på ett än mer effektivt sätt i framtiden. MSB har därför efter initiativ från Jordbruksverket och Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) utvärderat hur väl den aktörsgemensamma krishanteringsförmågan fungerat i samband med händelsen.

Utvärderingen drar slutsatsen att hanteringen av afrikansk svinpest har varit *en* kris, som i stora delar hanterats i *två* separata led.

– I det led som hanterat själva smittan framstår den aktörsgemensamma krishanteringsförmågan i stora delar fungerat väl. Mellan centrala smitthanterande aktörer, framförallt Jordbruksverket, SVA, och jägareförbunden, har det funnits en välfungerande samverkan som sannolikt bidragit till den effektiva bekämpningen av viruset, säger Sanne Wintter, ansvarig utredare på MSB.

Beträffande smittbekämpningens samhällskonsekvenser har krishanteringsförmågan fungerat mindre väl. Det har bland annat funnits stora oklarheter i roll- och ansvarsfördelning mellan olika aktörer. Många aktörer uppger att de har upplevt länsstyrelsens roll som otydlig. Det framkommer även att ingen central myndighet såg det som sitt ansvar att stötta företag som indirekt drabbades av restriktionerna. Ytterligare en faktor som framkommit som utmanande i hanteringen är att vissa smittskyddsåtgärder som tagits upplevdes som oproportionerliga av vissa aktörer, och att det upplevdes svårt att få gehör för denna upplevelse, säger Sanne Wintter.

– Varje kris rymmer viktiga lärdomar. Systematisk utvärdering av krishändelser är viktigt för att vi tillsammans inom krisberedskapssystem ska kunna ta tillvara dessa lärdomar och stärka samhällets beredskap, säger Sanne Wintter.

Länkar

[Utbrottet av afrikansk svinpest 2023-2024](#)

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, har till uppgift att utveckla och stödja samhällets förmåga att hantera olyckor och kriser. Vi bidrar till att samhället förebygger händelser och att vi är beredda när de inträffar. När en allvarlig olycka eller kris inträffar ger vi stöd. Vi ska också se till att samhället lär sig av det inträffade.

Kontaktpersoner

Myndigheten för civilt försvars presstjänst

Presskontakt

press@mcf.se

010-240 44 44

Anna Wennerström

Presskontakt

Pressansvarig

anna.wennerstrom@mcf.se